Advies over het voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende het toezicht en de controle op grote risico's van kredietinstellingen [1]

(91/C 339/10)

De Raad heeft op 13 mei 1991 overeenkomstig de bepalingen van artikel 57, lid 2, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap besloten, het Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over het bovengenoemde voorstel.

De Afdeling voor industrie, handel, ambacht en diensten, die met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 10 juli 1991 goedgekeurd. Rapporteur was de heer R. Pelletier.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 289e zitting (vergadering van 25 september 1991) het volgende advies uitgebracht, dat met meerderheid van stemmen (twee stemmen tegen bij vier onthoudingen) is goedgekeurd.

De internationale bankwereld bevindt zich al verscheidene jaren in woelig vaarwater. Hiervoor zijn vele oorzaken aan te wijzen: de zware schuldenlast van de ontwikkelingslanden, de hoge balanskosten die de tegen de achtergrond van de aanbevelingen van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) gekozen oplossingen voor het bankwezen met zich meebrengen, de crisis die het Amerikaanse bankwezen en het Japanse financiële stelsel doormaken, enz. De Gemeenschap, die zelf tot nu toe min of meer buiten schot is gebleven, wordt thans geconfronteerd met de gevolgen van het in gebreke blijven van kredietinstellingen die zich in handen van derde landen bevinden, maar waarvan de activiteiten en verplichtingen in belangrijke mate gesitueerd zijn op haar grondgebied.

Het is dan ook begrijpelijk dat de met het toezicht op het bankwezen belaste autoriteiten hun toezicht- en bewakingssysteem drastisch proberen te verscherpen om ernstige ongelukken te voorkomen.

Het Comité heeft er begrip voor en stemt ermee in dat de Commissie zich aansluit bij dit streven naar verscherping van de regelgeving inzake bedrijfseconomisch toezicht en dat zij een richtlijnvoorstel heeft ingediend ter voorkoming van risico's die overeenkomen met een belangrijk deel van het eigen vermogen van kredietinstellingen. Het Comité heeft voorts waardering voor het kwalitatief hoogstaande werk dat de Commissie inzake deze zo complexe regelgeving heeft afgeleverd.

De complexiteit van deze materie en de moeilijkheid om behoorlijk inzicht te krijgen in alle financiële en economische gevolgen van een maatregelenpakket dat meer regelgevend dan economisch bedoeld is, zijn voor het Comité evenwel aanleiding om een aantal opmerkingen te formuleren die het noodzakelijk acht, maar die hoofdzakelijk van technische aard zijn.

De opmerkingen van het Comité zijn constructief bedoeld, maar het moet in dit verband ook uiting geven aan de wensen en verlangens van de sociaal-economische groeperingen met betrekking tot een regelgeving die belangrijke gevolgen kan hebben voor het dynamisme van de Gemeenschap als geheel.

1. Presentatie van het richtlijnvoorstel

1.1. *Doel van het richtlijnvoorstel*

Met onderhavig voorstel voor een richtlijn inzake toezicht en controle op grote risico's van kredietinstellingen wordt beoogd, de voorgestelde of reeds goedgekeurde EG-regelgeving inzake het bedrijfseconomisch toezicht (solvabiliteitsratio, eigen vermogen, vereist minimumkapitaal, consolidatie) te completeren.

Het richtlijnvoorstel moet in de plaats komen van de Aanbeveling van de Commissie van 22 december 1986 over hetzelfde onderwerp [2], en sluit aan bij het Witboek over de voltooiing van de binnenmarkt, waarin de Commissie uitdrukkelijk heeft gewezen op de noodzaak om de voorschriften inzake risicospreiding te harmoniseren.

Het ingediende voorstel heeft dan ook een tweeledig doel:

— voltooiing van de regelgeving inzake het bedrijfseconomisch toezicht op de vrije dienstverlening door kredietinstellingen, namelijk door toezicht uit te oefenen op en beperkingen te verbinden aan grote risico's ten einde risicospreiding te bevorderen; een te grote risicoconcentratie bij één tegenpartij kan, ingeval deze partij in gebreke blijft, de solvabiliteit van een kredietinstelling en soms zelfs haar voortbestaan in gevaar brengen,

— voorkomen van concurrentievoordelen ten gunste van kredietinstellingen die aan minder stringente voorschriften zouden zijn onderworpen dan andere.

1.2. *Betrokken economische subjecten*

Het voorstel van de Commissie heeft betrekking op kredietinstellingen.

[1] PB nr. C 123 van 9. 5. 1991, blz. 18.

[2] PB nr. L 33 van 4. 2. 1987, blz. 10.

1.3. *Voorgestelde normen*

Met het richtlijnvoorstel wordt beoogd, een te sterke concentratie van risico's op één cliënt of een „groep van verbonden cliënten" te verbieden, om te voorkomen dat de kredietinstelling bij in gebreke blijven van haar cliënt zelf ook niet langer aan haar verplichtingen zou kunnen voldoen.

Daarom wordt een kennisgevingsplicht voorgesteld, op basis waarvan kredietinstellingen de bevoegde autoriteiten in kennis moeten stellen van ieder risico dat 10 % of meer van het eigen vermogen van de kredietinstelling bedraagt; tevens wordt aan de aldus gedefinieerde „grote risico's" een dubbele limiet verbonden:

— een „individuele" limiet: een kredietinstelling mag met betrekking tot één cliënt of een „groep van verbonden cliënten" geen risico's aangaan waarvan de totale waarde meer dan 25 % van haar eigen vermogen bedraagt,

— een „gecumuleerde" limiet: een kredietinstelling mag geen „grote risico's" aangaan waarvan de gecumuleerde waarde meer dan 800 % van haar eigen vermogen bedraagt.

De Commissie heeft ook overgangsmaatregelen voorgesteld; op basis hiervan mogen de toezichthoudende autoriteiten kredietinstellingen een periode van vijf jaar toestaan waarbinnen nog lopende risico's tot de vast te stellen limiet moeten worden teruggebracht. Bovendien mogen kredieten met een langere looptijd, waarvan de contractvoorwaarden door de kredietinstelling moeten worden nageleefd, tot het verstrijken van hun looptijd worden voortgezet. Voorts wordt nog een extra afwijking tot het jaar 2000 voorgesteld ten behoeve van kredietinstellingen waarvan het kapitaal minder dan 5 miljoen ecu bedraagt.

2. **Algemene opmerkingen**

Het Comité acht de volgende opmerkingen over de in het richtlijnvoorstel vastgelegde doelstellingen van het grootste belang:

2.1. Het comité van Bazel heeft over deze materie een tekst opgesteld. Deze tekst is een gedragscode, in tegenstelling tot de tekst over de Cooke-ratio. Het is dus niet strikt noodzakelijk dat deze tekst door alle bij het comité van Bazel aangesloten landen wordt toegepast; overigens wordt bij de toepassing ervan in de praktijk een ruime beoordelingsmarge gelaten.

Door heel precieze en bindende normen vast te leggen, zou de Commissie dus een extra last leggen op de kredietinstellingen in de EG.

Het Comité is het daarom aan zichzelf verplicht om de Commissie erop te wijzen dat goedkeuring van deze richtlijn tot concurrentievervalsing tussen EG- en niet-EG-kredietinstellingen zou kunnen leiden.

Bovendien is het richtlijnvoorstel van de Commissie geïnspireerd op de tekst van het comité van Bazel. Die tekst heeft, alhoewel dat niet uitdrukkelijk wordt gezegd, betrekking op kredietinstellingen van grote omvang die internationaal opereren. Het richtlijnvoorstel heeft daarentegen betrekking op alle kredietinstellingen in de EG, ongeacht hun omvang. In het voorstel wordt dan ook geen rekening gehouden met het specifieke karakter van kredietinstellingen van regionale of meer beperkte omvang, die echter een rol van essentieel belang spelen bij de financiering van het bedrijfsleven, met name het midden- en kleinbedrijf (MKB), en die daarbij in verhouding tot hun eigen vermogen belangrijke risico's aangaan. Tenuitvoerlegging van deze richtlijn zou deze kredietinstellingen voor aanpassingsproblemen plaatsen en zelfs hun voortbestaan in gevaar kunnen brengen indien de toezichthoudende instanties niet over de mogelijkheid zouden beschikken om afwijkingen en extra aanpassingstermijnen toe te staan.

2.2. Onderhavig richtlijnvoorstel inzake toezicht en controle op grote risico's van kredietinstellingen sluit logisch aan bij een aantal andere richtlijnen (solvabiliteitsratio, eigen vermogen, vereist minimumkapitaal, consolidatie).

De voor de solvabiliteitsratio ingevoerde wegingscriteria voor risico's zijn echter niet overgenomen in dit voorstel voor een richtlijn inzake toezicht en controle op grote risico's.

Het is zaak dat tussen de verschillende teksten voor de nodige samenhang wordt gezorgd, ten einde:

— de rationaliteit die aan de voorgestelde regelgeving inzake het bedrijfseconomisch toezicht ten grondslag ligt, te handhaven,

— de kredietinstellingen en de toezichthoudende autoriteiten de gelegenheid te geven, een homogeen en samenhangend instrumentarium voor controle en toezicht in te voeren.

2.3. Het richtlijnvoorstel heeft uitsluitend betrekking op kredietinstellingen, maar een deel van de in de Tweede bankrichtlijn opgesomde activiteiten mag ook door „beleggingsondernemingen" worden uitgeoefend. Om iedere vorm van concurrentievervalsing te voorkomen, acht het Comité het absoluut zaak dat voor alle ondernemingen die dezelfde activiteiten mogen uitoefenen, identieke bedrijfseconomische voorschriften en gelijkwaardige definities voor het eigen vermogen gelden. Deze voorschriften zouden dan moeten worden opgenomen in de richtlijn „kapitaaltoereikendheid" voor beleggingsondernemingen.

2.4. In het richtlijnvoorstel wordt duidelijk gesteld dat de in vergelijking met de aanbeveling vrij forse verlaging van het plafond tot niet onaanzienlijke aanpassingsproblemen kan leiden voor bepaalde kredietinstellingen of, meer structureel, voor bepaalde bankstelsels of delen daarvan.

Tegen die achtergrond zou het in de aanbeveling van 22 december 1986 neergelegde percentage van 40 %, voor zowel de externe risico's als de risico's van de groep, in deze ontwerprichtlijn moeten worden gehandhaafd.

Daarmee zouden de autoriteiten in verband met het specifieke karakter van de structuren in elk van de lidstaten over ruimere beoordelingsbevoegdheden beschikken.

2.5. Voor risico's die zijn aangegaan tegenover een cliënt of een groep van verbonden cliënten die de moederonderneming van de kredietinstelling en/of één of meer dochters van deze moedermaatschappij (artikel 4, lid 2 van het richtlijnvoorstel) is respectievelijk zijn, dient niet een lager percentage dan het in lid 1 van artikel 4 bedoelde percentage te gelden; voor beide soorten risico's dient dezelfde drempel te worden voorgeschreven.

3. Bijzondere opmerkingen

Het Comité wil de aandacht van de Commissie vestigen op een aantal punten die nadere toelichting of zelfs amendering behoeven:

3.1. *Definities (artikel 1)*

3.1.1. Vaste overneming van effectenemissies (artikel 1 - punt h)

Bij vaste overnemingen van effectenemissies is er veel meer sprake van een marktrisico op korte termijn dan van een risico tegenover een tegenpartij.

Daarom zouden dergelijke transacties uitsluitend onder het toepassingsgebied van de richtlijn inzake kapitaaltoereikendheid, waarin het renterisico specifiek aan de orde komt, moeten worden gebracht. Vermeldenswaard ten aanzien van deze richtlijn is voorts dat er de vaste overneming van effectenemissies expliciet in genoemd en geregeld wordt.

Voor emissie-overnames zou in de ontwerp-richtlijn dus een uitzonderingsregeling moeten gelden, althans tot het moment waarop de transactie geheel of gedeeltelijk in de balans is verwerkt. Komt deze uitzonderingsregeling er niet, dan zal dat zeker ernstige gevolgen hebben voor de markt voor emissie-overnames. Een dergelijke regeling is vooral ook te billijken omdat overnamegaranties slechts een tijdelijk risico vertegenwoordigen.

3.1.2. Definitie van „groep van verbonden cliënten"

a) In de hier opgenomen definitie van „groep van verbonden cliënten" wordt zowel een juridisch criterium — het bestaan van een zeggenschapsverhouding — als een economisch criterium — een feitelijke onderlinge afhankelijkheid — gehanteerd. De Commissie preciseert echter dat toepassing van de in de definitie opgenomen voorschriften met betrekking tot risicogroepering een „relatief„ vermoeden doet ontstaan dat, als het tegendeel wordt bewezen, niet zal gelden.

Toen de limiet voor grote risico's nog 40 % bedroeg, was deze weliswaar zeer ruime definitie nog wel aanvaardbaar. Nu wil de Commissie de limiet tot 25 % terugbrengen. Het Comité stelt evenwel voor om de oude limiet van 40 % te laten gelden dan wel, indien aan de limiet van 25 % wordt vastgehouden, om het aan de kennisgevende kredietinstelling over te laten, op basis van de gegevens waarover zij beschikt, zelf te beoordelen of de betrokken tegenpartijen beschouwd moeten worden als „groep van verbonden cliënten", met dien verstande uiteraard dat deze beoordeling aan de controle van de bevoegde autoriteiten wordt onderworpen.

b) Naar het oordeel van het Comité is het begrip „directe onderlinge afhankelijkheid op commercieel gebied, die niet op korte termijn kan worden vervangen" zo ruim gedefinieerd dat hieronder veel te brede categorieën economische betrekkingen komen te vallen. Indien de Commissie met deze definitie alleen maar doelt op de situatie waarin een leverancier een zeer specifiek produkt levert dat door geen enkele andere producent kan worden gebruikt, dan zou dit gedachtenstreepje zo moeten worden geherformuleerd dat een te ruime interpretatie niet langer mogelijk is.

3.2. *Kennisgeving van grote risico's (artikel 3)*

Volgens het Comité zullen de twee in de ontwerprichtlijn voorgestelde mogelijkheden financiële kosten voor de kredietinstellingen met zich meebrengen.

Ten aanzien van de eerste mogelijkheid lijkt het absoluut zaak, te preciseren dat uitsluitend risicoverhogingen — en dan nog verhogingen van een zekere omvang — moeten worden gemeld.

Het bepalen van de periodiciteit van de kennisgeving kan volgens het Comité het beste aan de lid-staten worden overgelaten.

3.3. *Voor grote risico's geldende grenswaarden (artikel 4)*

In de ontwerp-richtlijn doen zich enkele interpretatieproblemen voor die precisering behoeven:

— in de praktijk is het wenselijk dat risico's op basis van hun boekwaarde, die niet noodzakelijkerwijs overeenkomt met hun nominale waarde, mogen worden gewaardeerd. Dit geldt met name voor effecten, die door kredietinstellingen op basis van hun nettowaarde (aankoopprijs minus provisie) worden geboekt,

— bij de risicowaardering moet worden uitgegaan van de nog resterende looptijd van het risico:

3.3.1. Wat de off balance-instrumenten betreft, zouden kredietlijnen of stand by-kredieten tussen kredietinstellingen gewaardeerd moeten worden tegen dat deel ervan dat onmiddellijk kan worden gebruikt en niet tegen het totale bedrag ervan; dit komt erop neer dat het gebruiksplafond in aanmerking wordt genomen. Als een kredietlijn bij voorbeeld een halfjaarsplafond heeft, dan wordt zij geboekt als interbank-kredietlijn met een looptijd van minder dan één jaar.

Ten aanzien van kredietlijnen met een looptijd van meer dan één jaar zou in onderhavig richtlijnvoorstel de 50 %-weging van de richtlijn inzake de solvabiliteitsratio moeten worden overgenomen, om te bereiken dat hetzelfde risico in beide richtlijnen op dezelfde manier wordt behandeld.

3.3.2. Bij rente- en/of valutaswaps, caps [1] en floors [2] moet worden uitgegaan van een door de nationale toezichthoudende instanties erkend bilateraal standaardcontract tussen een kredietinstelling en haar tegenpartij; de waardering van het risico moet geschieden tegen de nettowaarde van de in het kader van dat contract gesloten transacties, aangezien dat bedrag het potentiële risico van de transacties weergeeft.

3.3.3. Bij de berekening van het risico van de wederinkooptransacties en *back-to-back* beleningen moet worden uitgegaan van het risico van het onderpand, door hierop de wegingscoëfficiënten van de ontwerprichtlijn inzake kapitaaltoereikendheid toe te passen.

3.3.4. Voor hypotheekgaranties zouden de in de richtlijn inzake de solvabiliteitsratio geldende bepalingen moeten gelden; in deze richtlijn werd rekening gehouden met het zeer hoge veiligheidsniveau van de hypothecaire kredietverlening in Europa. Volgens deze richtlijn wordt een wegingscoëfficiënt van 50 % toegepast op leningen die tot tevredenheid van de desbetreffende bevoegde autoriteiten volledig zijn gegarandeerd door een hypotheek op een woning die door de geldnemer bewoond of verhuurd wordt of zal worden. Dit wegingscoëfficiënt zou, om dezelfde redenen als die welke hierboven m.b.t. hypotheekleningen zijn aangevoerd, ook moeten gelden voor leasingovereenkomsten voor onroerende goederen.

Het Comité wil ook wijzen op de mogelijke gevolgen van de toepassing van deze richtlijn voor de ontleners. Uit door het Duitse verbond van hypotheekbanken verstrekte gegevens blijkt namelijk dat de financiering van een huizenblok bestaande uit een aantal standaard gezinswoningen die gemiddeld 420 000 DM kosten en waarvoor een krediet van 300 000 DM wordt verstrekt, als rechtstreeks gevolg van deze richtlijn op jaarbasis 500 à 750 DM, dus 40 à 60 DM per maand, duurder zal uitvallen wanneer het kredietvolume als groot risico voor de kredietinstelling wordt aangemerkt.

3.4. *Interbancaire transacties*

De Commissie staat een gedeeltelijke of volledige vrijstelling van de grenswaarden toe voor interbancaire vorderingen met een looptijd van minder dan een jaar. Op vorderingen met een langere looptijd blijft een wegingscoëfficiënt van 100 % van toepassing.

De Commissie heeft zich daarmee op het standpunt gesteld dat de risico's die kredietinstellingen op de interbancaire markt aangaan, een aantal specifieke trekken vertonen:

— het bestaan van een markt waarop uitsluitend professionals opereren en waarop door de toezichthoudende autoriteiten een specifiek toezicht wordt uitgeoefend,

— de absolute behoefte aan een gedifferentieerde behandeling van de verschillende categorieën vorderingen op basis van hun looptijd.

Bij de risicobeoordeling zouden deze twee criteria in tweeledig opzicht moeten worden uitgewerkt:

— bedrijfseconomisch toezicht op interbancaire vorderingen,

— definitie van interbancaire vorderingen.

3.4.1. Bedrijfseconomisch toezicht op interbancaire vorderingen

Op de in het navolgende gedefinieerde vorderingen dient de in onderhavige ontwerp-richtlijn voorgestelde weging (0 %) te worden toegepast, en het moet aan de nationale toezichthouders worden overgelaten om een systeem van verscherpt toezicht uit te werken. Op de overige vorderingen moet de weging voor de solvabiliteitsratio (20 %) worden toegepast.

3.4.2. Definitie van interbancaire vorderingen

Interbancaire vorderingen waarop de in onderhavige ontwerp-richtlijn voorgestelde weging (0 %) moet worden toegepast, zijn derhalve:

— vorderingen met een looptijd van minder dan één jaar op kredietinstellingen,

— vorderingen met een looptijd van meer dan één jaar op kredietinstellingen in de vorm van door een kredietinstelling geëmitteerde effecten die daadwerkelijk kunnen worden verhandeld op een door een nationale autoriteit gereglementeerde markt.

[1] Cap: contract waarbij een bank, tegen betaling van een premie, een overeengekomen maximum rentepercentage garandeert voor een lening gedurende een vastgelegde periode in de toekomst en voor een bepaald bedrag. Indien de rente aan het begin van de periode boven het gegarandeerde niveau ligt, betaalt de bank het verschil.

[2] Floor: contract waarbij een bank, tegen betaling van een premie, een overeengekomen minimum rentepercentage garandeert voor een deposito gedurende een vastgelegde periode in de toekomst en voor een bepaald bedrag. Indien de rente aan het begin van de periode beneden het gegarandeerde niveau ligt, betaalt de bank het verschil.

3.5. *Toepassing van de overgangsbepalingen op off balance-instrumenten (artikel 6)*

Krachtens het richtlijnvoorstel mogen kredietinstellingen langlopende leningsovereenkomsten die vóór de datum van publikatie van de richtlijn zijn gesloten, tot het verstrijken van de contractduur voortzetten.

Deze overgangsbepaling heeft derhalve geen betrekking op off balance-instrumenten met een contractueel vastgelegde looptijd.

Er is echter geen enkele reden om onderscheid te maken tussen instrumenten die wél en instrumenten die niet op de balans verschijnen, en in het richtlijnvoorstel worden trouwens geen argumenten aangevoerd voor het maken van een dergelijk onderscheid.

3.6. *Datum van toepassing*

3.6.1. De datum van inwerkingtreding van onderhavig richtlijnvoorstel is vastgesteld op 1 januari 1993. Zodra de richtlijn gepubliceerd is, krijgen de kredietinstellingen vijf jaar de tijd om risico's die de in het voorstel genoemde limiet overschrijden, terug te brengen tot de in de richtlijn bepaalde limiet, behalve wanneer het om langere-termijnleningen gaat die door de kredietinstellingen moeten worden gehonoreerd. Na publikatie van de richtlijn zal iedere toeneming van het risico tot boven de vastgestelde limiet evenwel tot gevolg hebben dat de betrokken kredietinstelling niet langer over deze termijn van vijf jaar beschikt om haar risico's tot de voorgeschreven norm terug te brengen.

3.6.2. Het Comité wijst er dan ook op dat de voorgestelde modaliteiten, en met name het feit dat de inwerkingtreding van de richtlijn gekoppeld wordt aan een voor het bankwezen nog onbekende factor, nl. de datum van publikatie, niet zonder gevolgen zullen blijven:

— de zakelijke betrekkingen met de cliëntèle zullen er ernstig onder te lijden hebben. Kredietinstellingen zullen ervoor terugschrikken om na publikatie van de richtlijn nog transacties af te sluiten die het risico tot boven de limiet van 25 % zouden laten uitstijgen, aangezien zij dan niet langer over de termijn van vijf jaar zouden beschikken om zich aan de norm aan te passen,

— in de praktijk zal dit tot gevolg hebben dat de norm bij verreweg de meeste individuele risico's al eerder wordt toegepast,

— een en ander zal meer in het bijzonder negatieve gevolgen hebben voor banken die omvangrijke, jaarlijks vernieuwbare korte-termijnkredieten verstrekken aan cliënten met cyclische financiële behoeften (b.v. financiering van voorraden in de agro-levensmiddelenindustrie), en wel om de volgende twee redenen:

  (i) de risico's tegenover een aantal grote cliënten kunnen zich op het moment van publikatie om conjuncturele redenen op een laag niveau bevinden;

  (ii) de vernieuwbare kredieten mogen met ingang van 1 januari 1993 in ieder geval niet de norm van 25 % overschrijden; een zo korte aanpassingsperiode zal zeker problemen opleveren: de kredietinstellingen moeten naar andere activiteiten uitzien, en de betrokken cliënten moeten andere financieringsbronnen vinden,

— hetzelfde geldt voor banken die lange-termijnleningen aanbieden; zij moeten overgaan tot bevriezing van hun transacties met cliënten tegenover welken zij op het moment van publikatie van de richtlijn een risico van meer dan 25 % hebben.

3.6.3. Om deze redenen zou, indien de 25 %-norm ondanks het uitdrukkelijke voorstel in paragraaf 2.4 van dit advies gehandhaafd blijft, iedere verwijzing naar de datum van publikatie moeten verdwijnen, en zou er een algemene, op 1 januari 1993 ingaande termijn moeten komen waarbinnen kredietinstellingen zich aan de nieuwe norm moeten aanpassen, met de mogelijkheid van vrijstelling voor leningen met een langere looptijd.

3.6.4. De kredietinstellingen zouden onder de supervisie van de toezichthoudende autoriteiten geleidelijk moeten kunnen overgaan tot vermindering van de risico's die de limiet overschrijden — zonder toepassing van de voorgestelde kritische „drempel" (datum van publikatie) — zodat zij in hun zakelijke betrekkingen ook in de toekomst over de nodige flexibiliteit kunnen beschikken.

4. Conclusie

4.1. De ervaring van de afgelopen jaren heeft geleerd dat de kredietinstellingen in de westerse wereld kwetsbaarder zijn dan wel eens wordt gedacht. De ernstige moeilijkheden waarmee hele bankgroepen in de Verenigde Staten geconfronteerd werden, hebben de toezichthouders ertoe gebracht, een geharmoniseerd geheel van nieuwe regels voor het bedrijfseconomische toezicht uit te werken.

Het Comité heeft geen krediet op een voorstel dat op handhaving van de soliditeit en de stabiliteit van het bankwezen in de Gemeenschap en daarmee tevens op bescherming van de inleggers gericht is.

4.2. Zuiver economisch gezien wordt hiermee evenwel een niet te onderschatten rem gezet op het initiatief, het dynamisme van een sector die zich erop toelegt, de economische ontwikkeling en de investeringen van het bedrijfsleven te financieren, en daarmee per definitie risico's aangaat.

De vrees bestaat dat het bankwezen aan een zo belastende regelgeving wordt onderworpen dat zijn dynamisme op Europees niveau hierdoor ernstig wordt aangetast. Sectoren die voor de vooruitgang van onze samenleving van doorslaggevend belang zijn, hebben vaak met risico's te maken. Het gevaar is echter aanwezig dat juist die vitale sectoren niet meer het kapitaal zouden kunnen

aantrekken dat zij voor de financiering van hun investeringen nodig hebben.

De vaststelling van starre, voor alle kredietinstellingen geldende normen kan tot gevolg hebben dat het verantwoordelijkheidsgevoel van de banken minder wordt en tegelijkertijd dat de concurrentie hierdoor wordt afgeremd. Een dergelijk complex bouwwerk van talrijke bedrijfseconomische regels kan uitmonden in een soort heimelijke kartelvorming.

Ook kan men vraagtekens plaatsen bij de geldigheid van de aan dit voorstel ten grondslag liggende beginselen: de ervaring — vooral in de Verenigde Staten — leert namelijk dat er pas echt van grote risico's kan worden gesproken wanneer die risico's zijn aangegaan tegenover een gehele bedrijfstak die door een ernstige crisis wordt getroffen — b.v. de bouwsector — en niet wanneer grote bedragen worden uitgeleend aan één of enkele bedrijven.

In plaats van dwingende regelgeving zou men ook kunnen denken aan een strikte meldingsplicht, die voor de bescherming van de inleggers dezelfde garanties zou bieden, maar de kredietinstellingen een grotere vrijheid in hun bedrijfsvoering zou laten.

Bovenvermelde argumenten rechtvaardigen in ieder geval ten volle het verzoek van het Comité om handhaving van het plafond van 40 %.

4.3. Het Comité zou graag zien dat overleg wordt gepleegd met de voor economische en financiële zaken bevoegde directoraten bij de Commissie — in het bijzonder met het met de economische evaluatie van het EG-beleid belaste Directoraat-Generaal II — en dat voor een aantal steekproefsgewijs geselecteerde kredietinstellingen in de Gemeenschap simulaties worden uitgewerkt ten einde inzicht te krijgen in de gevolgen voor het bankbedrijf van alle richtlijnen inzake bedrijfseconomisch toezicht — met inbegrip van onderhavig richtlijnvoorstel — die voor advies aan het Comité zijn voorgelegd.

Indien de Commissie zich niet in staat zou achten om een dergelijke studie met de tot haar beschikking staande middelen uit te voeren, zou het Comité graag zien dat een onafhankelijk adviesbureau hiermee wordt belast.

Gedaan te Brussel, 25 september 1991.

De Voorzitter

van het Economisch en Sociaal Comité

François STAEDELIN